

MARKKU ROPPONEN

JÄ VAIENNUT VIULU

— TAMMI —

MARKKU ROPPONEN

KUHALA

JÄ VAIENNUT VIULU

TAMMI
HELSINKI

MARKKU ROPPONEN

- Kuhala ja hornankattila, 2023
Kuhala ja epätarkka-ampuja, 2022
Kuhala ja kaimaanin hymy, 2022
Kuhala ja kuuma kultahippu, 2021
Kuhala ja salaiset seuralaiset, 2020
Hautaustoimisto Wähähappinen, 2019
Koirapuistoromaani, 2018
Kuhala ja haudan pitkä varjo, 2017
Kuhala ja isku Helsingissä, 2016
Kuhala ja vapaa pudotus, 2015
Kuhala ja tuomitut, 2014
Kuhala ja jokimurhat, 2013
Kuhala ja yöjuna, 2012
Kuhala ja vanginvartijan mandoliini, 2011
Kuhala ja kevään ensi ruumis, 2010
Kuhala ja hautausmaan risteys, 2009
Suru aika päättyy, Kuhala, 2008
Kuhala ja kuoleman hipaisu, 2007
- Kuhala ja takapihojen tuonenvarjo, 2006
Linnut vaikenevat, Kuhala, 2005
Kuhala ja viimeinen kesävieras, 2004
Kuhala ja musta juhannus, 2003
Puhelu kiusaajalta, 2002
(Kuhala ja puhelu kiusaajalta)
Lavastus, 2000
Elämymatka, 1999
Siivestäjät, 1997
Naisiin, 1995
Isän kädestä, 1995
(yhdessä Timo Parvelan kanssa)
Viimeinen auringonnousu, 1994
Paholaisen kiireet, 1993
Mies katoaa sateeseen, 1992
Kuolemanuni, 1991
Pronssijuhlat, 1990

© Markku Ropponen ja Tammi, 2024
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
ISBN 978-952-04-6238-3
Painettu EU:ssa

KADONNEEN VIULISTIN TAPAUS

Poliisi on suorittanut kuluneena syksynä etsintöjä 40 vuotta sitten kadonneen Kirmo Akseli Livohkan löytämiseksi. Taitavana viulistina tunnettu ja useita vankeustuomioita kärsinyt Livohka katosi Paltamosta Utajärvelle johtavalla maantiellä elokuussa 1983. Viimeiset havainnot hänestä ovat linja-autonkuljettajalta, joka jätti Livohkan matkan varren sivutiepysäkille. Maasto- ja vesistöetsintöihin ryhdyttiin nyt sen jälkeen, kun muuan paikkakuntalainen löysi marjaretkellä erään lammen rannalta jäänteitä vaatteista ja kuulakärkikynän. Sen jäljitettiin olevan lähtöisin Sukevan vankilan lähetyville perustetusta, nyttemmin jo lakkautetusta avovankila Sumpusta, josta Livohka oli saanut viikon valvonnan alaisen loman viulunsoittokiertuetta varten. Saman lammen rannalta löytyi myös hyvin säilynyt olutlasin muovinen alusta, joka jäljitettiin puolestaan Paltamossa 80-luvulla toimineeseen hotelli Zodiaciin. Livohkan tiedetään yöpyneen Zodiacissa elokuussa 1983 päivää tai paria ennen katoamistaan. Poliisi olettaa hänen menehtyneen, vaikkei ruumista ole löytynyt.

Tapaukseen liittyy myös Livohkan saattajana ollut, tuolloin nuorempi konstaapeli. Lehtemme saamien tietojen mukaan hän erosi poliisin palvelusta ja toimi vuosia yksityisetsivänä. Poliisi on kuullut po. miestä eikä häntä epäillä Livohkan katoamisesta. Eräiden vahvistamattomien tietojen mukaan katoamiseen liittyy poliisin työtehtävien laiminlyönti, johon mainittu saattajana toiminut nuorempi konstaapeli mahdollisesti syyllistyi.

Etsinnöissä ei ole päästy läpimurtoon mutta niitä jatketaan lehtemme saamien tietojen mukaan lumen tuloon.

1

14.8.1983

Ajatus kahden viikon kesälomasta hykerrytti. Vakanssi Rääkkylän nimismiespiirin nuorempana konstaapelina oli imaissut Otto Kuhalasta mehut siinä määrin, että hän tunsu itsensä ikälopuksi vaikei ollut likikään kolmekymppinen. Elokuinen komennus erilaisiin valvontatehtäviin Helsinkiin, yleisurheilun maailmanmestaruuskilpailuihin, oli tuonut mukavaa vaihtelua, mutta nyt alkoi sekin savotta olla viimeistä päivää vaille taputeltu. Edessä siinsi visiitti isän ja äidin luo Havuvaaraan mutta ennen kaikkea reissu kihlatun Leenan kanssa Loofooteille, jonne lähdettäisiin keskiviikkona elokuun seitsemästoista päivä. Tarkoituu oli juhliä etuajassa Leenan 24-vuotissyntymäpäivää.

Pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tulleen poliisien majoitus oli organisoitu sinne sun tänne -periaatteella, eikä rääkkyläläiselle konstaapelille ollut ajateltu viiden tähden kattoa pään päälle. Kuhala ja pari muuta poliisia kortteerasivat Mellunkylän Kurkimäessä rapistuneessa täyshoitolassa, jota pyöritti silkohapsinen, luultavasti yhdeksättäkymmenettä ikävuottaan sinnittelevä nainen. Yhteiskuljetusta ei ollut kumpaankaan suuntaan. Niinpä Otonkin kouraan oli lykätty viikon ilmaismatkalippu ja bussiaikataulu. Pahviläpyskän

yläkulmassa veikeili kisamaskotti Lasse-jänis mutta se ei ollut omiaan keventämään nuorten konstaapeleiden tunnelmia, kun he kuuluivat kämpästä ja liikennöinnistä sinne.

Bussi ei edes vinyt perille, kävelymatkaa siunaantui puolisentoista kilometriä. Kurkimäkeä rakennettiin, kantikkaita lähiökolosseja kohosi joka puolelle ja toimeliaisuuden maamerkkeinä nosturit roikottivat vajereidensa varassa betonielementtejä paikoilleen asetettaviksi.

Charlotta Ryhäsen täyshoitola Maariankämmeä edusti tuulahdusta sotia edeltäviltä vuosikymmeniltä. Mansardikattoinen rakennus oli maalattu keltaiseksi, se sijaitsi lehtometsän keskellä ja koostui alakerran aulan, ruokasalin ja keittiön lisäksi yläkerran kuudesta vierashuoneesta. Työmaa ei rumistanut Maariankämmeän näköaloja, vain pari nosturia onnistui kurottelemaan puunlatvusten yli. Äänet sentään kuuluivat.

Viimeisenä aamunaan Kuhala heräsi lähistöltä kantautuviin varoitussummerin ulvahuksiin. Sitten räjähti ja tuntui, että suojaamistoimissa oli velttoiltu jonkin verran, koska Maariankämmeän katolta kuului ropinaa. Aamu oli aurinkoinen eikä satanut, joten kyse täytyi olla lentoon lähteneestä irtomaasta. Noin sekunti ropinan jälkeen jossakin tömähti ja rusahti. Otto riensi ilkosillaan ikkunaan ja näki kuinka haapa rojahti täyshoitolan etupihalle, se oli saanut osuman irtolohkareesta. – Jopas nyt, helvetti!

Kukaan ei rientänyt tarkastelemaan tapahtunutta. Kello oli puoli seitsemän ja kokilla arvattavasti kiireensä aamupalan valmistelussa, kylmäköllä omansa eikä vanha rouva ehkä huonokuuloisuuttaan ollut huomannut mitään. Hetken tuumailtuaan Kuhalakin ajatteli olla ottamatta kaatuneen puun ongelmaa kontolleen. Pian tänne kuitenkin vyöryisi puskutraktori ja keilaisi Maariankämmeän. Jokainen kaatui ajallaan, minkä sille mahtoi. Mutta vielä ei ollut hänen vuoronsa.

Hän vetäytyi ikkunasta, veti kalsarit jalkaansa ja punnersi, varjonyrkkeili viisi minuuttia ja seisoj päällään, kunnes kävi suihkussa ja pukeutui. Kollegat olivat jo matkustaneet omille kotiseuduilleen. Totta puhuen Kuhala taisi olla täyshoitolan ainoa asiakas ja ehkä viimeinenkin sikäli kuin seuraava räjähdys lennättäisi murikan katon läpi.

Charlotta Ryhänen seisoj vastaanottotiskissä ja puuterol poskiaa. Avonaisen asiakaskirjan painona nökötti karahvi. Ikkunasta lankeava aamun valo sai sherryn hehkumaan kuten hehkui Charlottan hymykin. – Huomenta, Otto. Sitä ollaan temmingeissä valmiina viimeiseen kisapäivään.

- Kiitos kysymystä, valmiina ollaan.
- Ja sitten kotiinko?
- Totta, minulla alkaa loma.
- Eikö noin komeaa poikaa kiinnosta pääkaupungin humut?

Kuhala virnisti ja korosti maaseutujuuriaan. Metropolin paheet eivät iskeneet kipinää hänen sisimmässään ja äitikin jo kaipaili kotosalla, kun ei ollut aikoihin nähty.

- Ja minä kun salaa toivoin, että olisit lähtenyt kanssani päivätansseihin, Charlotta nauraa kihersi ja kaatoi itselleen pikarillisen verenkiertoa elvyttävää sherryä. Sitten hän kysyi, mikä ihmeen rysähdys oli kuulunut vähän aikaa sitten.

Otto asettui pöydän ääreen, haarukoi munakokkelin, söi pari leipää ja kumosi kupillisen kahvia samalla kun muisteli toissapäiväistä kohtaamista bakulaisen moukarinheitäjä Hašanovin kanssa. Mies oli jäänyt kilpailussa häntäpään, lähtenyt omille teilleen Neuvostoliiton joukkueen majapaikasta ja pyytänyt stadionin nurkilla päivystäneeltä Kuhalalta apua kompuroivalla englannillaan. Hašanov oli kysynyt, voiko hän luottaa Kuhalaan. Tämä oli nyökännyt, ehdottomasti, poliisi palvelee kansaa kansasta riippumatta.

Hašanov kertoi halustaan tehdä Mullovat, nimittäin viulisti Viktoria Mullovat ja loikata.

Hašanovin avoimuus oli hätkähdyttänyt. Oliko moukarinheittäjä nähnyt Kuhalassa miehen, joka auttaa hädänalaista?

Hašanov oli haiskahtanut maistaneelta mutta kukapa ei olisi moisessa tilanteessa yrittänyt lieventää hermojännitystään. Hänen oli ollut määrä tavata jatkokyydin tarjoaja Hammarskjöldinkadulla mutta missä ihmeessä sellainen katu oli, kautta Brežnevin kulmakarvojen! Hašanov kertoi pyöri-neensä stadionin kieppeillä kuin konsanaan moukarihäkissä ja vaipuneensa epätoivoon. Aika oli vähissä. – Please, mister!

Otto oli neuvonut suunnan, vienyt käden lippaan ja toivottanut menestystä. Hašanov oli antanut hänelle kiitokseksi avaimenperämoukarin, kääntynyt kannoillaan treenikassi olalla ja kadonnut vanterana hahmona kohti tuntematonta tulevaisuuttaan, kenties Ruotsiin kuten Mullovakin. Tähän aamuun mennessä Hašanovista ei ollut tihkunut tietoa mutta sopi toivoa, että hänen hankkeensa oli onnistunut ja että jonakin päivänä hänen moukarinsa tömähtäisi onnen maahan.

Maariankämmekän kokki huudatti keittiön puolella Bowien hittiä Let's Dance. Ruokasalin tapetissa erottui tahra, joka oli perimätiedon mukaan lähtöisin runoilijoiden Aaro Hellaakoski ja P. Mustapään välisestä nokkapokasta täys-hoitolan kukoistusvuosilta. Perimätieto ei kuitenkaan ker-tonut, oliko tahra verta vai viiniä.

– Otto, puhelimeen! Charlotta sirkutti ruokasalin ovelta.

Linjan toisessa päässä oli Rääkkylän nimismiehen kesä-lomittaja, oikeustieteen ylioppilas Hoppiainen. Hän oli Kuha-lan ikäinen, hentoviiksinen ja tehtävänsä tärkeyden pohja-sakkoja myöten imaissut mies, jonka velvollisuudentunto ja virkainto erottuivat hänen äänessäänkin. Miehen karrierin

päämäärä kajasti huippuvirkkojen messevässä horisontissa.
– Huomenta. Täällä on Hopiainen. Kuinka Helsingissä on sujunut, oletteko onnistunut tehtävässänne?

Teitittely 80-luvun Suomessa pienen nimismiespiirin rotankolon kokoisissa tiloissa ja muutaman hengen työyhteisössä kysyi luonnetta, jota Kuhala ei voinut olla itsekseen ihmettelemättä. Hän sanoi olevansa jäävi määrittelemään onnistumistaan mutta piti mahdollisena, ettei Rääkkylän posti menisi tukkoon valituskirjelmistä. Yhtään ei tehnyt mieli ruveta kehuskelemaan moukarinheitäjä Hašanovin jeesauksesta.

– Mistä valituskirjelmistä? Hopiainen kysyi.

– Minua koskevista.

– Vai niin. Teidän on matkustettava tänään Helsingistä. Olen sopinut asiasta.

Kuhala sanoi suunnitelleensa samaa muutenkin, joskin vasta iltapuolesta. Hänen kahden viikon lomansa alkaisi vuoron päätyttyä. – Tai huomennahan se virallisesti alkaa, jos tarkkoja ollaan.

– Ei se ala, Hopiainen virkkoi. Nyt hänen äänessään erotui myös ripaus esimiehen huonosti peiteltyä ylemmyyttä eikä hän tuntunut olevan vähääkään pahoillaan, vaan piti tauon kuin kuulostellakseen muuttuiko nuoremman kons-
taapelin hengityksen rytmi.

Muuttui se.

– Anteeksi... miten niin ei ala?

Kuhalan oli lykättävä lomaansa syksymmälle ja matkustettava Sumppuun, Kuopion pohjoispuolella sijaitsevaan avovankilaan ja otettava siellä yhteys apulaisjohtaja Jyri Tyräkkiin, jolta saisi ohjeet jatkotoimenpiteitä varten.

Kokin radiosta raikasi Peitsamon kappale Onnenpoika, Charlotta nuokahteli tiskissä. Aulan kattokruunussa roikkui

kirjailtu nenäliina, perimätieto ei kertonut, kuuluiko se Hel-laakoskelle vai P. Mustapäälle. Saatuaan kohonneen veren-paineensa taltutettua Kuhala selvitti lomasuunnitelmiaan Hopiaiselle. Niitä ei voinut perua, niihin oli satsattu rahoja. Aikataulujakin oli soviteltu. Hän kysyi, eikö Suomen kokoi-sesta valtakunnasta löytynyt muita poliiseja matkustamaan Sumppuun. – Täytyy löytyä.

Hopiaisen virkarykäisy hioutuisi ajan kuluessa myötäi-lemään linjakkaammin hänen pönöttelyään mutta kyllä se nytkin asiansa ajoi. – Minua ei tarvitse neuvoa siitä, ketä rekrytoidaan mihinkin tehtävään.

– Vähän joustoa. Olen varannut...

– Vastusteletteko? Tämä on käsky.

Kuhala peitti luurin kämmenellään ja muotoili muutaman belsebuubin hellittelynimien. Ensimmäisenä vaihtoehtona mielessä kävi irtisanoutuminen ja toisena uudelleen kou-luttautumisen työläys – velkaakin oli jonkin verran – kun-nes viimeisenä ajatuksena Hopiaisen paloittelu jätesäkkiin ja säkin nakkaaminen Saimaaseen. Enempiin vaihtoehtoihin ei ollut aikaa. – Miten minä sinne Sumppuun matkustan, hevosellako, kengurukepillä?

– Älkää vitsailko, Kuhala. Tämä ei ole leikin asia, tämä on virkatehtävä. Menette Kuopioon ja jatkatte soveltuvalla kulkuneuvolla Sumppuun. Sen jälkeen yövytte määränpäässä ja ilmoittaudutte Tyräkille aamulla kello yhdeksältä. Säily-tätte matkaliput ja peritte niiden hinnan takaisin normaalia proseduuria noudattaen. Onko teillä kysyttävää?

Kuhala palasi lopettamaan jäähtyneen aamiaisensa. Char-lotta liihotteli pöytien lomitse hänen luokseen maailman-naisen elkein, sormissaan norsunluumukkeessa käryvä savuke. – Olen pahoillani, jos jouduit keskeyttämään aamiai-sesi ja se on kylmennyttä. Silloin kun aloittelin täällä nuorena

likkana, siinä samassa pöydässä istui Olavi Paavolainenkin. Oletko kuullut? Komea mies, joskin vähän viinaan menevä, vaan kukapa ei. Hän taisi hieman flirttailla kanssani. Onko Kolmannen valtakunnan vieraana tuttu kirja, entä Nykyaikaa etsimässä?

Kuhala yritti hymyillä tuolle ystävälliselle madamelle mutta ei oikein onnistunut. Rakennustyömaalla räjähti, kahvikuppi tärisi pöydällä ja kattokruunu kilahteli. Mieleen tuli Synkkä yksinpuhelu.

2

Vielä samana iltana Kuhala soitti Helsingin rautatieasemalta äidilleen Havuvaaraan ja kertoi joutuvansa lykkäämään lomaansa. Muorin ääni kuulosti hauraalta eikä hän pahoitellut uutista vaan sanoi pojalleen, että tämä oli tervetullut kotiinsa milloin tahansa. – Miten siellä Helsingissä?

Otto sanoi komennuksen sujuneen hienosti aina asumisjärjestelyjä myöten. Hän oli kaiken lisäksi nähnyt parin metrin päästä maailman nopeimman miehen Carl Lewisin ja olisi pyytänyt nimikirjoituksenkin mutta siinä samassa rento jenkki oli joutunut ihailijoidensa piirittämäksi. – Ajattelin että voisi herättää pahaa verta, jos rynnistelen poliisin virkapuvussa jotain lappusta tyrkyttämään. Kerro isälle terveiset, ilmoittelen kunhan tiedän lomastani. Syksyyn se nyt menee.

Asemahalli kuhisi kotiinsa palailevia kisaturisteja. Pitkän kaavan juomaveikot halailivat toisiaan ja ämyrit kuuluttivat aikataulumuutoksista. Kuhala haki kioskin tiskiltä lisää kolikoita ja pirautti kihlatulleen. Leenan ääni ei kuulostanut hauraalta, kun tämä kysyi eikö Orossa ollut sen vertaa ruutia, että olisi muistuttanut työnantajalleen mistä oli sovittu.

– No joo, kyllähän minä mutta kun ei se ihan niin mene...

– Arvaa vaan, saanko minä siirrettyä lomaani.

– Sori, kuuluu vähän huonosti. Täällä on pirusti väkeä, ne on vielä kisahuumassa. Hopiainen ei tullut yhtään vastaan ja... haloo, haloo... Leena?

Kuhala lakkasi hokemasta haloota ja syöttämästä lanteja masiinaan, pyyhkäisi otsaansa suikan alta ja alkoi luovia kohti asemalaitureita, vaikka mieluiten hän olisi luovinnut vetämään pari neuvoa antavaa. Olihan elämä nuorukaiselle jo tässä vaiheessa opettanut, ettei kaikkea voi saada ja että laadukkaiden päivien jälkeen naamalle läjähti ennemmin tai myöhemmin arjen litsari. Sitä ei voinut ennakoida eikä väistää.

Hän nosti kassin olalta toiselle. Kehkeytyisikö suhteesta Leenaan tämän enempää. Pirujako Kuhala sille mahtoi, että hänen nimensä löytyi hierarkian pohjalta, sieltä mistä nöyremmät konstaapelit itsensä löysivät, halusivat tai eivät. Kiusaus panna likoon jäljelle jääneet kolikot ja pirauttaa Hopiaiselle pari valittua kutitteli mutta ei kai tämä sunnuntaina vastaisi, vaikka oli itse aamulla ottanutkin yhteyttä.

– Oletteko poliisi?

Kuhala kääntyi ja nyökkäsi naiselle, joka oli napannut paidanhihasta. Siitä ja toisesta hihasta asfaltille valunutta palvelualltiutta oli työläs houkutellessa takaisin. Nainen osoitti hieman etäämpänä seisoskelevaa nuorukaista ja sanoi tämän ahdistelleen asemahallissa.

– Mitä tapahtui?

Se ei kenties ollut mikään kokeneen pääkaupunkilaispoliisin aloituskysymys mutta muutakaan ei Kuhala keksinyt. Nainen oli nelissäkymmenissä, tiukensi otettaan hihasta ja sanoi nuorukaisen tehneen hävyttömiä eleitä ja kouraisseen. – Tarrasi kaksin käsin ja lähti seuraamaan, katsokaa nyt. Tuleeko se samaan junaan, minä en halua tuollaisia retkuja viereeni. Tehkää jotakin.

Rähinät Rääkkylässä eivät päättä huimanneet eivätkä olleet ainakaan koulineet rähinöihin pääkaupungin vilskeessä. Nainen vaihtoi hiukkasen tyyliä ja korosti, että hänen perseensä oli rauhoitettu. Kai konstaapeli sen ymmärsi. Sitten hän työnsi punaisen matkalaukun jalkojensa väliin, sytytti tupakan ja loi Kuhalaan suunnilleen yhtä kriittisen katseen kuin ahdistelijaansa, joka nojasi lyhtytolppaan ja tarkasteli bootsiensa kiiltoa.

– Noh, oletteko poliisi vai valepoliisi?

Dieselveturi viereisellä laiturilla tussautti uumenistaan, ihmisiä tuli ja meni. Kuhala katui ammatinvalintaansa ainakin toistamiseen sen helvetin sunnuntain aikana. Hän nyökkäsi naiselle, vaihtoi taas kassia olalta toiselle ja työntyi Kuopion junaa odottavien lomitse nuorukaisen luo, jonka farkkuliivien rintamuksessa roikkui pinssejä kunniamerkkeinä ja joka ei näyttänyt kavahtavan lähestyvää poliisia. Tyyppi oli suunnilleen Kuhalan kokoinen, siis iso, ja rääkkyläläisellä asteikolla arvatenkin röyhkeimmästä päästä. Välimatkaa oli häthätää kymmenisen metriä. Oulun junan veturi vislasi ja nytkähti liikkeelle perässään nitisevä vaunuletka.

– Hei, sinä siinä, Kuhala sanoi.

Nuorukainen hymyili ja osoitti farkkuliivin alta pilkistävää paljasta rintaansa. Toinen etuhammas puuttui, pinssissä killisteli Lemmy Kilmister vähän samaan tyyliin. – Ai mä?

– Just. Olit kuulemma ahdistellut tuota rouvaa.

– Ai mä?

– No sinun luoksesi minä tässä tulin. Miten on?

Nuorukainen vilkaisi sivuilleen, oli mieltänsä ja nosti sitten keskisormensa Kuhalan kasvojen eteen hitaasti kuin jatkaisi elettä jollakin taikatempulla. Ei ollut varmaa, oliko hän vain mustannut etuhampaansa korostaakseen

katu-uskottavuuttaan vai oliko purukalustossa oikeasti aukko. – Painu sinä paskajalka siitä hevon vittuun.

Oli Kuhalan vuoro vilkaista sivuilleen ja hymyillä. Hopiaisen aamuinen puhelu törrötti ahterissa piikkinä, jonka irrottaminen kysyisi kärsivällisyyttä ja jonkin verran aikaa. – Melko huono vastaus. Näyttää siltä, että yhteistyöhalusi laahaa pohjakosketuksessa ja että löydämme täältä jonkun todistamaankin huonoa käytöstäsi. Voi olla, että rouvan todistus riittää. Lähdehän mukaan, pakko saada homma etenemään.

Nuorukainen pöyhäisi vaaleita, olkapäille ulottuvia suortuviaan. Toinen suupieli vääntyi alaviistoon, toinen yritti vielä kannatella hymyä. – Kyllä sun pitää varmaan viedä mut. Tää on vapaa maa ja mä seison tässä. Kuka sen estää, säkö?

Muutama lähellä seisoskeleva alkoi kiinnostua vastakainasettelun etenemisestä, vaikka sanailua oli vaikea kuulla. Kuhala ei halunnut luopua kassistaan, ei ryhtyä painimaan mutta ei voinut palatakaan tyhjin käsin nyt kun hänet oli haastettu. Hän astui askelen lähemmäksi nuorukaista ja sanoi, ettei ollut kiinnostunut tämän vapaudesta, varsinkin kun sen laita alkoi olla kiikun kaakun.

– Pitäisi ennättää junaan. Tuolla näkyikin pari paikallista kollegaa, jotka voivat ottaa kantaa vapauteesi. Alahan laputtaa tuohon suuntaan ja vähän äkkiä. Minä saattelen, ettet eksy matkalla.

Nuorukainen vilkaisi taakseen sinne, missä kaksi ihmis-paljoutta sihtailevaa poliisia seisoi jäätelökioskin kupeella. Sitten hän huokaisi. Pettymyksen varjo pyyhkäisi kasvojen yli ja käteen ilmestynyt kääntöveitsi napsahti auki. Ihmiset heidän ympäriltään perääntyivät, Kuopion juna lipui rautapyörät kirskuen laiturille. Veturinkuljettaja oli työntänyt

päänsä ulos sivuikkunasta ja tuijotti kahakkaa välinpitämättömänä. Puluparvi lehahti lentoon.

Otto ennätti ottaa yhden taka-askelen ja torjua kassillaan alakautta huitaistun veitseniskun. Terä viilsi ylimääräisen reiän hänen varakalsareihinsa, kuten hän myöhemmin huomasi. Nuorukainen tanssahteli etukumarassa ja sohi veitsellä. Silmissä säkenöi siihen tapaan, että hänen oli hankala hallita impulssejaan ja että hän kuvitteli luultavasti kamppailevansa olemassaolostaan jossakin kovanaamojen hallitsemassa takapihakorttelissa eikä tavallisten junamatkustajien seassa. Toinen isku meni ohi ja kolmas kilahti lyhtytolppaan.

– Jätkä vuotaa kohta kuiviin.

Nuoren Kuhalan jalkatyö oli notkeaa, joten tämä päätti turvautua väistelyyn sen sijaan, että koettaisi riisua nuoruuskaista aseista. Osuessaan terä tekisi rumaa jälkeä, alakynteen ei tehnyt mieli jäädä. – Rauhoitu, hän sanoi.

Pari seuraavaa yritystä viuhahti hänen nenänsä editse mutta siihen se sitten jäi. Jäätelökioskin luona rupatellut patrulli tuli apuun ja käskytti huitojan pudottamaan veitsen, nostamaan kädet niskan taakse ja painumaan maahan. Nuorukaisen kumartuessa Motörhead-pinssi irtosi farkkuliivin rintamuksesta ja kieri Kuopion junan alle, se vislasi ja nytkähti matkaan. Kuhala ei kiihtymykseltään ensin edes huomannut junansa lähtöä. Hän laski kassin kädestään, otti tukea lyhtypylvästä ja seurasi kuinka kirouksia syyttävän veitsenheiluttajan ranteisiin lyötiin käsiraudat.

Miten rennosti koko kisaviikko olikaan sujunut, ja nyt tämä vinoon kasvanut sekopää viime tipassa sähläämässä niin, ettei Kuopion junaa saanut juoksemallakaan kiinni.

– Sinne meni, saatana.

Nainen ei ollut jäänyt kiittämään ritarillisuudesta, vaan oli hypännyt vaunuun. Kuhalahan oli vain tehnyt nuoremman

konstaapelin velvollisuutensa ja saanut matkakassiansa viillon, josta roikkui kalsarin lahje. Hän seurasi poliiseja antaakseen lausuntonsa. Hengenvaarallisen nujakan yleisö loittoni heidän tieltään, kuultiin virkavaltaa solvaavia mutta myös kiitteleviä kommentteja. Käsihjoukseen joutunut puukottaja harppoi bootsin kannat kopisten, farkkuliivin liepeet heiluen kohti aseman edessä odottavaa maijaa ja nyökkäsi aplodeeraajalle, joka toivotti parempaa onnea seuraavaan yritykseen.

Kahden tunnin kuluttua Kuhala pääsi lähtemään Pasi-lan uutuuttaan hohtavalta pääpoliisiasemalta, jonka rinnalla Rääkkylän räjäiset toimitilat haiskahtivat sopivilta juhannuskokkoon. Kuvitteliko hän vain, vai oliko hänen syrjäseutuvakanssiinsa ja vähän yli parikymppisen puhtoisuuteensa suhtauduttu hieman yliolkaisesti? Kukaan ei kysynyt, oliko häneen osunut. Virkaveljeyden jalo aate ei ulottunut täältä Rääkkylään ja kisaviikkoon oli haaskattu siinä määrin resursseja, ettei maalaispoliisin ja huti-iskuja huitoneen kahjon nujakasta kannattanut tehdä numeroa.

Revennyttä kassia ei kuulemma tarvittu todistusaineistoksi eikä edes kalsareita, joita roikotettiin kotvanen nähtävillä. Puukottaja oli vanhoja tuttuja ja kuumakalle, jolle mätkähtäisi tällä kertaa kahdesta kolmeen vuotta ehdotonta. Kuhala sai puoli rullaa roudarinteippiä kassinsa paikkoutarvikkeeksi sekä leimoin varustetun erikoislitteran vankienkuljetusjunaan, joka lähtisi yhdentoista maissa kohti Sukevaa. Juna olisi perillä reilusti ennen aamua ja Sukevaltahan oli enää lyhyt matka Sumppuun.

– Eli miten lyhyt?

– Ei harmainta aavistusta.

– Ei heltiäisi lippua myös sinne harmaaseen aavistukseen? Ei huvittaisi kävellä aamuyöstä.

– Kyllä noin nuori mies jaksaa. Okei, so long partner. Saatat päästä lehteen tai ainakin tämä meidän puukkomies.

Kuhala kävi huuhtomassa kasvonsa aseman vessassa, yritti paikata viillelytä kassiaan ja kävi sitten juomassa oluen ja terävän. Kyyppari suositteli vastikään myyntiin tullutta uutta Haddington House -merkkistä viskiä. Siinä yhdistyi kuulemma Skotlannin nummien usva ja nuotiosavu. Kuhala tarttui tarjoukseen, joi ja irtisti. Vähän puistattikin. Hän nyökkäsi maistiaistapahtumaa tarkkailevalle kyypparille ja sanoi maussa yhdistyvän petroli ja sen nuotion kylmennyt tuhka.

Vankienkuljetusjuna hönkäili ratapihan reunimmaisella laiturilla ja toi Kuhalan mieleen historian kirjojen valokuvat evakkokuljetuksista. Tällä kertaa matkattiin höyryveturin ja kahden mustan puuseinävaunun kyydillä.

Kuhala kapusi sisään ja näytti litteransa. Sitä tarkastelevalla vanginvartijalla oli sisäänpäin kääntyneen ihmisen aura eikä vaikutelmaa juuri muuttanut syyllä klyyvarissa. Hän oli höyryveturiaikakauden miehiä ja luultavasti kolkuttellut tehtävässään jo Paasikiven vuosina, ehkä aiemminkin.

– Ja ammatti?

– Olen nuorempi konstaapeli Rääkkylän nimismiespiiristä. Pitäisi ehtiä Sumppuun ennen aamuyhdeksää.

– Paperit. Ei tänne niin vain hypätä.

– Ei hypätä, eipä tietenkään, Kuhala virkkoi ja kaivoi virkamerkkinsä.

Vartija haistoi alkoholin hänen hengityksessään ja nyrpisteli. Ylimääräistä matkamuonaa ei ollut mutta kuljettavilta vangeilta saattaisi jäädä jotakin tähteeksi. – Tänään on papumuhennosta ja hevosen höyryä. Jälkiruokana laihialaista tiramisua.

– Mikä siitä niin laihialaisen tekee?

TIRKISTYS KUHALAN NUORUUSVUOSIIN!

Yksityisetsivä Otto Kuhalan tuntevat niin rosvot kuin poliisitkin. Mutta tietääkö kukaan, mikä sai hänet harkitsemaan poliisinurasta luopumista?

Eletään vuotta 1983. Nuoremman konstaapeli Kuhalan valvontapesti MM-kisoissa on päättynyt mutta kesäloma lykkääntyy, kun Otto saa uuden komennuksen. Hänen on eskorteerattava Puuteroidun Aortan viulisti, avovanki Livohka, soittokeikalle kansanmusiikkifestivaaleille. Kaveria ei saa päästää karkaamaan, mutta kommelluksista ei viulua vinguteta.

Kuhala ja vaiennut viulu aloittaa Nuori Kuhala -spin-off-sarjan ja sukeltaa menneeseen, aikaan jolloin Kuhala oli vielä kunniallinen poliisimies.

9 789520 462383

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-6238-3